

Petra Kelly, vigència i urgència de l'ecofeminisme

Petra Kelly (1947/1992), va marcar l'agenda del moviment verd europeu a finals dels anys setanta i durant la dècada dels vuitanta. Integrant l'ecologia, el pacifisme i el feminisme, en un mateix discurs, va inspirar i obrir camí a l'ecologisme polític del segle XXI. Invocar algunes d'aquestes reflexions aquest estiu (on les evidències del canvi climàtic són ben evidents més enllà de les nostres vinyes), lluny de ser un exercici nostàlgic, constitueix una interpel·lació sobre el present i el nostre futur col·lectiu, com a humanitat.

La publicació de la seva biografia en castellà (*Vida y muerte de Petra Kelly*, per Sara Parkin), ens ha permès recuperar la seva empremta (la seva frenètica activitat professional inseparable de la seva experiència vital) i també la vigència del seu pensament. Petra Kelly va actuar com animadora i catalitzadora d'un moviment divers, sense fronteres, una amalgama de petites i diversificades lluites, inspirades en formes de viure personal i col·lectives, fortament compromeses, totes elles, en una concepció global de la vida i de la nostra relació amb la Terra d'abast universal. La seva divisa: l'humanisme, el feminisme, l'empremta ecològica, el respecte per la terra i el seu entorn, la solidaritat i cooperació pacífica davant l'estil de vida competitiu, depredador, violent i desigual del capitalisme i també dels blocs militars de diferent signe. La seva veu, fràgil, la dels verds europeus (i molt fragmentada) davant el creixement i el consumisme (sense límits), que dominaven els discursos majoritaris i considerats "políticament correctes", ens va arribar a Espanya als inicis dels anys 80. En un llibret entranyable prologat per Heinrich Böll "*Luchar por la esperanza, sin violencia hacia un futuro verde*", i publicat l'any 1984, Petra Kelly, ens diu que els sistema capitalista ha fet fallida "quan es destinen cada minut 2,3 milions de dòlars per perfeccionar la màquina d'aniquilació" un malbaratament de recursos que determina la pobresa i la desesperació al món. Cal un canvi sistèmic. Ens diu també que els partits tradicionals (ella va formar part del Partit Socialdemòcrata d'Alemanya) s'han sotmès a l'aristocràcia dels diners, i que cal posar l'accent en tres prioritats: aturar la cursa armamentística, adaptar les nostres necessitats a la capacitat ecològica del planeta, transformant el sistema per garantir aliments per tothom, i generant una nova cultura que permeti compartir les nostres idees i també emfatitzar amb els demés.

Cal recordar com era el paisatge dels anys 80. A casa nostra tot estava per fer, iniciàvem un procés de construcció democràtica. La cursa armamentística entre els Estats Units i la URSS pretenia desplegar a Europa arsenals nuclears de gran abast. Els moviments de protesta van créixer a moltes de les principals ciutats europees i també nord-americanes. Els incipients moviments pacifistes de Catalunya i Espanya (a banda dels objectors de consciència i el moviment antinuclear) van trobar el moment més àlgid en la mobilització del referèndum per la sortida de l'OTAN, una manera de entendre la necessitat de superar la confrontació dels blocs militars, considerada una hipoteca per les noves generacions. A Terrassa (Grup Promotor del Moviment per la Pau i el Desarmament) vam viure intensament aquells anys amb tres reivindicacions principals. La primera, mobilitzant-nos contra la cursa armamentística, considerada una xacra i una amenaça per la humanitat. La segona, contribuint a la pau i el desarmament preconitzant la sortida d'Espanya de l'OTAN. En tercer lloc, obrint camí a una nova cultura de la pau. El 23 d'octubre de 1983, es va engegar amb la Jornada Mundial per la Pau. Posteriorment, l'Ajuntament aprovà una moció municipal com a "ciutat desnuclearitzada", l'any següent vam participar a la cadena Humana de Barcelona, i vam acollir la exposició Per la Pau (de la Fundació per la Pau). Vam proclamar a Reagan "persona non grata" i es van promoure concentracions i activitats divulgatives molt diverses a molts barris de la ciutat (veure les hemeroteques). Al Referèndum sobre l'OTAN, l'any 1986, a Terrassa va guanyar el NO. També va guanyar el NO a Catalunya.

Petra Kelly va posar les bases de l'ecofeminisme (la fusió de l'ecologisme i del feminisme), superadora del sistema patriarcal actual (el poder vertical, jeràrquic del gènere masculí) teoritzant

la reproducció de la vida des del prisma de la cooperació, la comunitat, i la cura de les persones i de la natura.

Petra Kelly també va preconitzar la reducció del creixement i el consum per evitar una catàstrofe ecològica global. Començant per les indústries nuclears i d'armaments, i substituint-les per economies socials i alternatives (inversions socialment justes), propugnant una aliança del moviment ecologista i del moviment obrer per preservar el medi ambient i la defensa de llocs de treball en altres activitats socialment responsables.

Petra Kelly va proposar un canvi radical en las relaciones interpersonals a partir de las idees del feminisme. On els homes i les dones s'alliberin de les “estructures de dominació que caracteritzen el patriarcat”. La necessària revolució de la vida quotidiana, sustentada en la llibertat, la fraternitat i la felicitat. Construint una nova cultura política inspirada amb els principis ètics, els valors de l'humanisme, l'altruisme, la solidaritat, una nova praxi individual i col·lectiva com a estratègia per la transformació social.

La vida apassionant i apassionada de Petra Kelly es va truncar l'1 d'octubre de 1992. Assassinada a mans d'un home, el seu company Gert Bastian. Tràgic final per una dona que va viure de manera intensa. Les seves invocacions d'un canvi sistèmic continuen plenament vigents. L'energia nuclear i dels hidrocarburs constitueixen una reminiscència obsoleta, la seva substitució per energies netes s'obre camí al món (aquí l'oligopoli encara domina els temps, els governs i els negocis); la cultura de la pau un imperatiu democràtic davant del discurs de la por i la lògica de les guerres, els fonamentalismes i els militarismes. Més cultura i educació per fer front als masclismes i patriarcats dominants. Rosa Luxemburg (també assassinada) va preconitzar “Socialisme o barbàrie” en un clam contra la “lògica” de la primera Guerra Mundial. “Ecofeminisme o barbàrie”, és el crit que necessitem invocar ara, tardor del 2017, al complir-se 25 anys de la mort de Petra Kelly.

Domènec Martínez
Membre de la Fundació per la Pau

Agost 2017

